

Zonder een waarom

heel de lentedacht
vliegen de ganzen terug,
zo gehaast, lijkt het ...

Roka, 1681-1703

ganzen trekken weg –
en de zee eronder schuift
almaar verder op

Atjusin, 19^e eeuw

Renga 1

Simon Buschman, Zuid-Spanje, Islantilla
Henk van der Werff, Hoogland/Amersfoort

in de middagzon
een sliert processierupsen –
onderweg naar iets

*als de dag dooft, een merel
eindeloos improviserend*

dan nachtvogelzang
en de maan die eeuwenlang
voortgaat – nu wassend

*ook vannacht weer laat de vloed
schelpen achter op het strand*

leeg – niemand heeft weet
van de vrucht en het verloop;
is er geen waarom ...

*altijd rusteloos zoekend
gierzwaluwen op de trek*

* * *

van ver gekomen
maar eveneens: niets van daar
doet er hier nog toe

*eerst een, dan twee, dan velen
– niets meer bij zich dan zichzelf*

Renga 2

Henk van der Werff, Hoogland/Amersfoort
Simon Buschman, Zuid-Spanje, Islantilla

het onweer nadert –
een ree, verstopt tussen gras
nog zonder geur

*het barst los, reeksen ratels –
een landschap, opengewaaid*

het rommelt nog wat –
dan, of er niets is gebeurd
een eerste vogel

*... en blijft tevens ongezegd
welke angsten zijn doorstaan*

gebaande paden
leiden je veilig terug
naar deze drinkplaats

*waarin – de maan weerspiegeld –
het obsessieve kwaken*

* * *

daarna, de stilte
wanneer de nacht ons insluit
tot de nieuwe dag

*maar de mensentrek gaat door
– nomaden, uit lijfsbehoud*

Henk van der Werff: Bij het begin van een renga is het altijd de vraag welke weg deze zal nemen. In de eerste strofe is al te lezen 'onderweg naar iets'. Dat zal de leidraad blijken te zijn van deze twee subrenga's die samen één renga vormen. Al gauw kreeg deze de werktitel 'de vluchtelingenvraag'.

De eerste (sub)renga gaat duidelijk over het op pad gaan, al dan niet gedwongen door natuur of omstandigheden.

De tweede (sub)renga kon ik niet anders beginnen dan met het feit dat niet ieder wezen op pad kan gaan – zichzelf moet redden in de geldende omstandigheden.

De renga eindigt met nomaden – mensen die voortdurend onderweg zijn als levensstijl, uit lijfsbehoud. Ieder heeft zo zijn eigen reis – de een makkelijker dan de ander – die hij of zij met zijn eigen karaktertrekken moet volbrengen.